

Ruud aan het woord

– december 2020

1. *Wie ben je en welke studie doe je?*

‘Een aantal jaar geleden ben ik begonnen aan mijn bachelor Informatica in Leiden. De keuze viel hier vooral op het kleinschalige en het persoonlijke karakter van het onderwijs. Ik merk dat heel veel medestudenten dat fijn vinden, maar als student met beperking is dat een nog groter pluspunt. Zelf heb ik een Autism Spectrum Disorder (ASD), dat wil zeggen dat de manier waarop ik informatie verwerk en leer iets anders te werk gaat. Soms kan dat moeilijkheden geven. Zo kan ik bijvoorbeeld moeite hebben met de communicatie met mijn medestudenten. Gelukkig is Leiden zo divers dat je eigenlijk altijd wel één of meer medestudenten kan vinden die begrip hebben en door jouw beperking heen zien. In mijn geval heeft dat ervoor gezorgd dat ik niet alleen beter om kon gaan met mijn beperking, maar dat ik mijn beperking ook kon omzetten in een pluspunt omdat ik altijd op een iets andere manier kijk naar de onderzoeksvragen of theorie.’

‘Het studeren in Leiden is mij zo goed bevallen dat ik momenteel twee masters volg over een langere periode, Statistiek en Computer Science. Daarnaast werk ik ook als student-assistent en help ik mee om het onderwijs te verbeteren. Het is soms best een uitdaging om dat alles te combineren, maar door het persoonlijke karakter van het onderwijs en de ondersteuning vanuit Plexus kan de Universiteit Leiden zich heel goed aanpassen aan de individuele situatie van de student.’

2. *Wat vind je zoal leuk om te doen naast je studie?*

‘Naast mijn studie heb ik een vrij breed scala aan interesses. Een stereotype van mensen met ASD is dat zij zich meestal alleen interesseren voor één enkel onderwerp, maar dat is zeker niet altijd waar. Zo ben ik graag bezig met fotografie, met name architectuur en natuur. Met deze hobby ga ik af en toe ook aan de slag bij evenementen of concerten, waardoor ik eigenlijk buiten mijn comfort zone veel nieuwe mensen leer kennen. Verder speel ik graag gitaar en leef ik mij uit als visueel ontwerper.’

3. *Hoe gaat het met studeren in tijden van corona? Waar loop je zoal tegenaan tijdens het studeren?*

‘Door de globale pandemie is voor iedereen het begrip studeren flink veranderd, dat betekent zeker niet dat het studentenleven of studeren stil zijn komen te staan. Ondertussen hebben wij als studenten nieuwe manieren gevonden om met elkaar in contact te blijven en organiseren de studentenverenigingen leuke online activiteiten. Een

positief punt dat hieruit is voortgekomen is dat de drempel voor het deelnemen aan colleges en activiteiten lager is geworden, vooral voor studenten met een beperking. Je kan nu altijd vanuit je vertrouwde omgeving deelnemen, en als het te veel wordt, kan je even rust nemen. De activiteiten zijn geheel vrijblijvend en de colleges kan je rustig later nog terugkijken. Dat laatste is iets waar eigenlijk heel veel studenten met een beperking al lang om hebben gevraagd. Denk dan ook aan studenten met een audio-visuele beperking die terug kunnen luisteren of ondertiteling kunnen lezen, dat maakt het studeren een stuk toegankelijker.'

'Zelf zou ik graag zo optimistisch mogelijk willen zijn, maar natuurlijk is niet alles rooskleurig. Eén van de grootste problemen, dat ik niet alleen bij studenten zie maar ook bij professoren, is stress en angst. Omdat er heel veel thuis wordt gewerkt, is het heel lastig om een grens te trekken tussen thuis en werk. Enerzijds ben je, wanneer je aan het werk bent, eigenlijk nog steeds bezig met je privéleven. Denk aan zaken die bij je thuis gebeuren, zoals een familielid dat even een praatje wil maken, een telefoon die rinkelt of iemand die aan je deur staat. Dit maakt het soms erg moeilijk om te focussen. Anderzijds merk ik dat ik buiten de collegetijden eigenlijk steeds meer bezig ben met mijn werk. Dit heeft tot resultaat dat er soms hele nachten door wordt gewerkt uit angst dat alles anders niet goed gaat lopen. Het is extra belangrijk om continu in contact te blijven met je professoren, decaan en/of studieadviseur, maar omdat zij zo veel taken tegelijk hebben is dit soms best lastig. Studenten die minder proactief zijn, die zich schamen voor een studieachterstand of die het moeilijk vinden om contact te leggen, komen hierdoor vaak in de problemen.'

4. Wat zijn jouw behoeftes om goed deel te kunnen nemen aan het onderwijs, ook buiten coronatijd?

'Onder volledig kunnen deelnemen aan het onderwijs moet je niet alleen denken aan het afronden van vakken, maar ook aan de mogelijkheid om deel te kunnen nemen aan activiteiten en het kunnen opbouwen van een sociaal, academisch en professioneel netwerk. Natuurlijk zijn het leerproces en het behalen van het diploma de belangrijkste graadmeters, en iets om heel erg trots op te zijn. Daarvoor is het belangrijk dat elke persoon hetzelfde recht op onderwijs heeft en als individu wordt behandeld. Hierbij ben ik van mening dat de beste manier is om het deelnemen te bevorderen is om het onderwijs voor iedereen zo toegankelijk mogelijk te maken, oftewel door het onderwijs zo in te richten dat niet enkel één groep baat heeft bij een bepaalde regel. Een goed voorbeeld hiervan vind ik de opnames van de colleges. Mensen die bijvoorbeeld chronisch ziek zijn, psychologische problemen hebben of anderszins niet aanwezig kunnen zijn bij het fysiek onderwijs, kunnen zo alsnog participeren. Tegelijk hebben ook mensen zonder beperking hier baat bij omdat ook zij rustig de lessen kunnen terugkijken als ze iets gemist hebben of hun kennis willen opfrissen.'

‘Daarnaast vind ik het ook erg belangrijk dat álle mensen uit minderheidsgroepen, zoals mensen met beperking of mensen met een migratieachtergrond, de kans moeten krijgen om een netwerk te kunnen opbouwen. Vooral voor mensen uit deze groepen kan een netwerk erg veel betekenen en erg veel deuren openen om volledig mee te kunnen doen aan de samenleving. Ook kan zo’n netwerk de representatie van mensen uit deze groepen op belangrijke posities verbeteren. Mensen die mij bijvoorbeeld niet persoonlijk kennen, zien enkel dat ik mij wat anders gedraag en dat ik anders reageer dan gemiddeld, wat vaak als een belemmering of negatieve eigenschap wordt gezien. Zonder een ondersteunend netwerk krijg je vaak niet de kans om je sterke punten te laten zien. Het onderwijs zelf vormt hiermee ook een belangrijk facet voor ons om beter deel te kunnen nemen in de gehele samenleving.’

5. Wat zou jou helpen om beter te kunnen studeren. Met andere woorden: wat kan de universiteit nog beter doen / voor jou betekenen?

‘De Universiteit Leiden biedt qua onderwijs goede begeleiding voor studenten met beperkingen en de meeste professoren hebben daar ook begrip voor. Naar mijn mening zijn er twee punten waar je verbeteringen op te behalen zijn. Het eerste punt is dat het in enkele gevallen bij een professor voelt alsof je eerst moet bewijzen dat je een beperking hebt, voordat er begrip ontstaat. Hierdoor ontstaat een hogere drempel tot onderwijs en herkenning. Dit is een bekend fenomeen en gelukkig laat de universiteit zien dat zij dit probleem op een positieve manier wil aanpakken door het aanbieden van cursussen op het gebied van beperkingen aan haar werknemers. De manier waarop de universiteit beter wederzijds begrip en contact kan faciliteren tussen studenten met een beperking en docent of professor, is één van de onderwerpen waar ik mij mee bezig hou.’

‘Het tweede punt waar verbetering mogelijk is, is de aansluiting op het promoveren of de arbeidsmarkt. Alhoewel de universiteit een aantal diensten biedt op het gebied van de arbeidsmarkt, bieden deze naar mijn ervaring weinig of geen gespecialiseerde hulp op het gebied van beperkingen. Dat is ook zeker lastig omdat de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking er vaak wat anders uit ziet dan voor de rest van de studenten. Voor velen zal het veel belangrijker zijn om een passende arbeidsplek te vinden of intensievere ondersteuning te krijgen bij het aantreden op de arbeidsmarkt. Ik zelf zou bijvoorbeeld graag willen promoveren aan de universiteit, maar hiervoor bestaat voor een student met een beperking weinig ondersteuning. Daarnaast bestaat er naar mijn weten ook geen netwerk voor promovendi met een beperking die elkaar kunnen ondersteunen en advies kunnen geven in het proces. Mijn voorbereidingen berusten vooral op de ervaringen van de doorsnee student, waardoor ik al bij voorbaat op een achterstand begin. Dat is zonde omdat op dit vlak de representativiteit binnen de universiteit tekort schiet, iets wat met

meer begeleiding en advies, gepersonaliseerd op de situatie van de student, gelijk zou kunnen worden getrokken.'

6. Wat heeft je tot nu toe het meest geholpen, welke verbetering verbetering, voorziening of ondersteuning?

'Als ik denk aan zowel het begin van mijn studie als het afronden van mijn bachelor. kan ik mijn studiebegeleider én mijn studentendecaan bij Plexus niet genoeg bedanken. Het feit dat zij de tijd hebben genomen om mij te leren kennen, en daarop hun advies en hulp hebben afgespiegeld, is een belangrijke factor geweest in het succesvol kunnen participeren in mijn studie. Dankzij deze ondersteuning ben ik niet alleen qua academische vaardigheden gegroeid, maar ben ik ook de uitdaging aangegaan om persoonlijk uit mijn comfort zone te stappen en uitdagingen aan te gaan. Ik ben begonnen als student die in elkaar zou storten als hij voor de klas stond, waarna ik uitgegroeid ben tot iemand die nu vol zelfvertrouwen voor een conferentie van honderden mensen heeft gestaan. Dankzij de hulp van het Fenestra Disability Centre bij Plexus, ben ik andere mensen tegengekomen die eenzelfde karaktergroei hebben meegemaakt en dat heeft voor mij een belangrijke voorbeeldfunctie gehad: het is ook voor jou mogelijk!'

7. Waarom neem je deel aan een expertgroep van het project Drempelloos Studeren?

'Het project Drempelloos Studeren bestaat om vanuit verschillende facetten tegelijk het onderwijs voor iedereen toegankelijker te maken. Zelf neem ik deel aan de expertisegroep Deskundigheidsbevordering. We kijken wij hoe we de kennis en het bewustzijn van medewerkers van de universiteit rond beperkingen kunnen verbeteren. Het uitgangspunt hiervan is dat er bij meer kennis en bewustzijn, makkelijker wederzijds begrip is. Het zal dan vanzelfsprekender zijn om onderwijs aan te bieden dat bij iedereen past. Zelf vind ik het belangrijk om hieraan deel te nemen omdat ik als student met een beperking waardevolle ervaringen kan delen van mijzelf en andere studenten met een beperking. Elke student is anders en voor elke student zal er soms maatwerk nodig zijn, maar door de drempels van het onderwijs te verlagen hopen wij dat steeds meer factoren qua toegankelijkheid vanzelfsprekend zijn, denk bijvoorbeeld aan iets als ondertiteling bij colleges, zodat er steeds minder maatwerk nodig is.'

8. Met welke uitkomst van het project zou je blij zijn? Wat zou het project idealiter moeten opleveren?

'In ons ideale geval zal iedereen die komt studeren in Leiden volledig kunnen participeren zonder dat daar individuele aanpassingen voor nodig zijn. Natuurlijk is dat een ideaalbeeld. Wat we wél kunnen bereiken is zo veel mogelijk middelen en aanpassingen normaal maken zodat dat de student er zo min mogelijk zelf naar hoeft te vragen. Het voordeel van deze

aanpak is dat studenten zonder beperking ook gebruik kunnen maken van de verbeteringen die wij voorstellen. Uiteindelijk is het doel van het onderwijs om de student te laten leren en groeien; iedereen doet dat op een andere manier en door hier rekening mee te houden kunnen we het proces als samenwerking tussen student en universiteit verbeteren. Je zou dit proces ook minder kunnen zien als een project met een vaste uitkomst en meer als een begin van een voortdurende dialoog tussen de verschillende belanghebbenden bij de universiteit om het gehele proces van onderwijs voor iedereen zo toegankelijk en bespreekbaar mogelijk te maken.'

9. *We zijn vanuit het project hard bezig om awareness te kweken en kennis te delen. Wat is volgens jou het belangrijkste om aan de universiteit mee te geven? Als jij het project zou leiden, wat zijn drie punten die echt zouden moeten gebeuren? Waar is de meeste winst te behalen?*

Het belangrijkste leerpunt voor de universiteit is om de dialoog aan te gaan en dat te blijven doen met zowel student als docent. Het onderwijs en de samenleving veranderen beide continu en daar kan alleen op worden ingespeeld als alle partijen willen spreken en luisteren. Daarom vind ik dat de projectgroep een zeer positief uitgangspunt heeft en dat is het onderwijs voor iedereen te verbeteren door te luisteren naar studenten die het nu vaak moeilijk hebben. Veel professoren, decanen, adviseurs en andere medewerkers hebben erg veel ervaringen met wat er goed of fout gaat in het onderwijs en door deze dialoog kunnen wij aansluiten op de punten waarbij de studenten moeite hebben om zodanig tot oplossingen te komen dat het onderwijs structureel beter kan worden. Het belangrijkste punt dat ik hieruit heb gehaald is om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking of andere diverse achtergrond, een blijvende stem zullen houden bij de universiteit, bijvoorbeeld als lid van een universiteitsbrede commissie die toegankelijkheid waarborgt. Alleen door continu de dialoog aan te gaan zullen wij van elkaar kunnen leren en kunnen ontdekken welke punten er daadwerkelijk spelen.

Als tweede punt daarnaast zou het belangrijk zijn dat deze representativiteit zich ook doorzet in de samenstelling van de universiteit. Het is voor de diversiteit aan perspectieven belangrijk dat ook mensen met beperkingen gelijke kansen hebben om te promoveren of om een aanstelling te krijgen. Toch zie je nauwelijks tot zelfs geen aanstellingen van mensen met een beperking bij de diverse afdelingen van de universiteit, wat de studenten van deze groep geen moed inspreekt. Hierdoor zijn er studenten die bij voorbaat al opgeven of geloven dat zij zich dubbel moeten bewijzen tegenover anderen omdat zij een handicap hebben. Als wij structurele veranderingen willen, zullen wij ons ook hier hard voor moeten maken.

Ten slotte zou ik als praktisch punt willen aankaarten om opgenomen colleges een algemeen goed te maken binnen de universiteit, aangezien deze ervoor zorgen dat onderwijs daadwerkelijk toegankelijker wordt. Natuurlijk zitten hier nog een aantal

uitdagingen aan maar ik ben er van overtuigd dat de baten op de lange duur opwegen tegen de kosten. Dit is exact één van de kernpunten waar wij voor staan: toegankelijk onderwijs voor iedereen.

10. *Wat zou je verder nog graag willen delen met ons?*

In ieder geval zou jullie willen bedanken voor het interview en ook zou ik iedereen bij Plexus en Fenestra ontzettend willen bedanken voor de ondersteuning die zij bieden, vooral in deze moeilijke tijd. Mocht je ergens mee zitten als student, wees gerust om contact op te nemen en zij zullen je zeker op weg kunnen helpen. Het heeft mij in ieder geval in mijn studie ontzettend geholpen.

Met vriendelijke groet,
Ruud